25/03/2023

Σήμερα εορτάζει η Παναγία η Παρηγορήτισσα στην Άρτα

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Άρτης

Με λαμπρότητα γιορτάζεται ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου στην Άρτα. Η θεία λειτουργία κάθε χρόνο, τελείται στο εμβληματικό βυζαντινό μνημείο της Παναγίας της Παρηγορήτισσας, με την άδεια της Αρχαιολογίας, προκειμένου να τιμηθεί ο Ιερός Ναός που είναι αφιερωμένος στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου.

Σημειώνεται ότι αν και ο Ιερός Ναός προσδιορίζεται ως Παρηγορήτισσα, για την παρηγοριά που προσφέρει η Παναγία στον κόσμο της πόλης. Πρόκειται για έναν μεγαλοπρεπή ναό, ο οποίος κατέχει περίοπτη θέση στην ιστορία της βυζαντινής τέχνης. Αναστηλωτικές εργασίες έγιναν στο μνημείο στα μέσα του προηγούμενου αιώνα.

Ο Μητροπολίτης Άρτης κ. Καλλίνικος, χοροστάτησε χθες στον Μέγα Εσπερινό στον εμβληματικό ναό. Τον Θείο λόγο κήρυξε ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης **π. Νεκτάριος Κόντος**, ο οποίος τόνισε, ότι **“η πίστη στον Θεό, μας καθιστά παντοδύναμους”.**

Στο πέρας του Εσπερινού, ο Σεβασμιώτατος κ. Καλλίνικος χειροθέτησε Πνευματικό-Εξομολόγο τον Αιδεσιμώτατο Εφημέριο του ενοριακού Ιερού Ναού των Αγίων Αποστόλων της πόλεως Άρτης π. Λεωνίδα Καραβάτσο.

Λίγα λόγια για τον Ιερό Ναό της Παναγίας της Παρηγορήτισσας

Ο αρχιτεκτονικός τύπος, η στήριξη του τρούλου και η εσωτερική διακόσμηση

καθιστούν την Παρηγορήτισσα ένα από τα σημαντικότερα βυζαντινά μνημεία της Άρτας. Η προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Άρτας Βαρβάρα Παπαδοπούλου, παρέθεσε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, σημαντικά στοιχεία για την ιστορική διαδρομή του ναού, που λειτουργεί ως μουσειακός χώρος.

Ο ναός ήταν το καθολικό ενός μεγάλου μοναστηριού. Η σημερινή του μορφή είναι αποτέλεσμα των επισκευαστικών εργασιών που έγιναν από τον Νικηφόρο Α΄ Κομνηνό Δούκα και την σύζυγό του Άννα Παλαιολογίνα στα τέλη του 13ου αιώνα, σύμφωνα με κτητορική επιγραφή που σώζεται πάνω από την κεντρική πύλη εισόδου. Δίπλα στον ναό σώζονται 16 κελιά και η Τράπεζα του μοναστηριακού συγκροτήματος. Οι ανασκαφές έφεραν στο φως ακόμη μια πτέρυγα από κελιά.

Τις πρώτες αναφορές για το **μνημείο**, συναντάμε κατά την **Τουρκοκρατία το 1530**. Τότε λειτουργούσε ως γυναικείο μοναστήρι, το οποίο επισκέφτηκε ο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ιερεμίας ο Α΄. Λόγω της θέσης και του ύψους, ο ναός λειτούργησε ως τούρκικος προμαχώνας κατά την επαναστατική περίοδο 1821-1824, ωστόσο είναι βέβαιο ότι ποτέ δεν έγινε τζαμί.

Οι διαστάσεις του ναού είναι 20 επί 22 μέτρα. Στο κέντρο δεσπόζει ένας τρούλος με 12 πλευρές, ο οποίος στηρίζεται σε οκτώ παραστάδες πάνω στις οποίες εδράζονται κίονες σε τρεις διαδοχικές σειρές, αφήνοντας τον χώρο ενιαίο. Αυτή η αρχιτεκτονική προσδίδει πρωτοτυπία στο Μνημείο.

Οι εξωτερικοί τοίχοι του ναού, έχουν πλούσια διακόσμηση. Πλίνθοι σε ποικιλία χρωμάτων και σχεδίων, πήλινα πλακίδια διατεταγμένα σε ζώνες, τον διακοσμούσαν. Η ανατολική του πλευρά, ήταν περίτεχνη με μαιάνδρους, ομόκεντρους ρόμβους, οδοντωτές ταινίες και άλλα μοτίβα.

Τον γλυπτό διάκοσμο του ναού αποτελούν οι κίονες με έντονες δυτικές επιδράσεις, οι ανάγλυφες παραστάσεις στις καμάρες, το μαρμάρινο τέμπλο από το οποίο σώζεται μόνο τμήμα του στυλοβάτη και η επένδυση με πολύχρωμες μαρμάρινες πλάκες έως το ύψος του γυναικωνίτη. Στη βόρεια καμάρα υπάρχει ανάγλυφη παράσταση της Γέννησης του Χριστού, η οποία πλαισιώνεται από τις μορφές του Ιωσήφ, των αγγέλων, των μάγων, των βοσκών, των Αγίων και των προφητών.

Στον **τρούλο** και τις καμάρες σώζονται τμήματα από ψηφιδωτά,με υπέροχους χρωματικούς συνδυασμούς. Οι ψηφίδες είναι από υαλομάζα, πολύτιμα μέταλλα, όπως χρυσό και ασήμι.

Η **μορφή του Χριστού ως Παντοκράτωρα**, πλαισιωμένη από 10 προφήτες οι οποίοι εναλλάσσονται με ουράνιες δυνάμεις, όπως Χερουβείμ και Σεραφείμ καθώς και τροχούς, καταλαμβάνει το κέντρο του τρούλου. Την παράσταση ολοκληρώνουν οι μορφές των τεσσάρων Ευαγγελιστών.

Οι **τοιχογραφίες** που σώζονται σήμερα στο ναό, χρονολογούνται σε διαφορετικές περιόδους. Το 1558 αγιογραφήθηκε με φροντίδα του μοναχού Ανανία η κόγχη του Ιερού σε τρεις ζώνες. Στην ανώτερη ζώνη παριστάνεται η Πλατυτέρα των Ουρανών, πλαισιωμένη με δύο αγγέλους και τους προφήτες Δαβίδ και Ησαΐα , ενώ στη μεσαία οι 4 Ιεράρχες γύρω από την Αγία Τράπεζα. Στους τοίχους, μεταξύ άλλων εικονίζονται οι Απόστολοι, η Κοίμηση της Θεοτόκου και η Ανάσταση του Χριστού, αγιογραφίες που έγιναν σε διαφορετικές χρονικές περιόδους από τον 17ο έως και τον 18ο αιώνα.

Στο τέμπλο του ναού, υπάρχουν εκτός από τις τοιχογραφίες και αξιόλογες φορητές εικόνες διαφόρων εποχών. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι δεσποτικές εικόνες, αριστερά και δεξιά της ωραίας Πύλης. Η εικόνα της Παναγίας που χρονολογείται από τον 17ο αιώνα και η εικόνα του Χριστού στον τύπο του Μεγάλου Αρχιερέα, που χρονολογείται σύμφωνα με την επιγραφή, το 1758.

Φωτογραφικά στιγμιότυπα από τον Μεγάλο Εσπερινό:

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΘΗΝΩΝ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

© 2023 ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ

Με πληροφορίες από ΑΠΕ ΜΠΕ, Ιερά Μητρόπολη Άρτης